

Jon Skeie.

Professor *Jon Skeie* døde den 17. september 1951 i Oslo 80 år gammel. Med ham er en forgrunnsfigur i den norske juristverden gått bort. Skeie som er født den 22. juli 1871 ble dr. jur. i 1905 og professor ved Universitetet i Oslo i 1906. Hans virksomhet som forsker og universitetslærer har omfattet både den offentlige og den private rett. Hans juridiske forfatterskap har vært meget rikt. Ved siden av de store hovedverker om Civilprosess, Straffeprosess og Strafferettens alminnelige og spesielle del, har han utgitt betenkninger og avhandlinger om statsretts-

lige spørsmål, og så sent som i 1950 utkom hans store verk om Odelsretten.

Det første litterære arbeide fra Jon Skeies hånd var kanskje det mest karakteristiske for hans vitenskapelige metode. Det er hans doktoravhandling av 1905 om „Ærekrenkelser etter norsk ret“. Her trer han frem som den fremrakende rettshistoriker, samtidig som lovforskeren imponerer med sin usedvanlige evne til analytisk granskning av gjeldende positiv lov. Denne evne har gjort ham til en fryktet kritiker for alle samtidens lovkonsipister. Brist på logikk og svikt i fremstillingen av den indre sammenheng mellom beslektede rettsregler avslørte han ubarmhjertig. Liknende kritikk har han også ufortrødent og med betydelig virkning gjennomført under vurderingen av domstolenes, derunder også Høyesteretts, lovanvendelse.

For studentene har kanskje Skeies gjennomgåelse av straffere rettens spesielle del vært av den aller største rekkevidde, nettopp på grunn av denne hans metode, den klare logiske og kritiske lovtolkning. Ikke bare lærte de unge jurister etter fattig evne *selv* å vise omhu og nøyaktighet under lovtolkningen — de kom vel også til å overta noe av den dype respekt for lovens skrevne ord som professor Skeie på en særegen måte har eiet. Han nektet seg selv å begrunne sine standpunkter med en tillempning av loven etter formålet. Det samme krevet han av sine elever. Da Skeie samtidig var ganske konservativ av natur, nærmet han seg tidens reformkrav med nøktern skeptisisme. Dette har vel i ikke liten grad preget de lovarbeider som han har forberedt. I hvilken utstrekning sivilprosessreformene etter Skeies gjennomgåelse av komiteutkastet i 1908 til 1912 bærer spor herav er kanskje mindre utredet.

Især revisjonen av *straffeloven* som han med myndighet har ledet som formann i straffelovskomiteen av 1922 er tydelig preget av hans syn. Her har han ikke villet gjennomføre noen egentlig radikale kriminalpolitiske nyordninger. I sin innstilling I som tok fatt på straffelovens sedelighetskapitler, fikk han innført straffeskjerpelser av meget betydelig rekkevidde. Ikke bare straffebudenes maksimumsgrense ble hevet, men gjennomgående også minimumsgrensene for frihetsstraff, således at domstolene nok fikk et for snevert område for utøvelse av et rimelig skjønn under straffutmålingen.

Verdien av det kriminalstatistiske materiale som straffelovskomiteen bygget sin innstilling på har det også vært delte meninger om, og det er ingen grunn til å legge skjul på at lov-

endringene på dette område har hatt en nokså begrenset verdi for den praktiske strafferettsutøvelse.

Selv om der også har vært delte meninger om enkelte sider av det resultat straffelovskomiteen kom til når det gjaldt behandlingen av abnorme forbrytere ved sikring og av vaneforbrytere ved forvaring samt om revisjonen av tilregnelighetsbestemmelsene, så er det lite tvilsomt at reformene har gjort meget betydningsfulle landevindinger. Det kan en se allerede derav at forvarings- og sikringsinstituttet virkelig er blitt levende faktorer i strafferettspleien etter 1929. De tilsvarende bestemmelser av 1902 var blitt brukt av domstolene i altfor ringe utstrekning. På den annen side er det alminnelig antatt idag at straffelovens §§ 39—39 b således som disse bestemmelser nå lyder bare er et ledd i utviklingen. I våre dage arbeider kriminalister med stor målbevissthet i en rekke land, tildels i fellesskap og endog under De Forenede Nasjoners ledelse, med å skape mer virkningsfulle metoder som skal bygge på nyere vitenskapelige erfaringer, til behandling av abnorme lovovertrедere og tilbakefallsforbrytere.

Skeie har selv vært fullt klar over at hans medvirkning til den kriminalpolitiske side av lovgivningsarbeidet ikke kan ha ført til slutgyldige resultat. Det var ham vesensfremmed å eksperimentere i lovgivningen. De reformer han har funnet tiden inne til å gjennomføre blir ikke av den grunn mindre verdifulle. Etter tiden vil utvilsomt vurdere hans livsverk like høyt som en ærbødig samtid.

Andr. Aulie.